

Про спогади “Доброокий”, присвячені І. Світличному, розповіла *Т. Гажа*; про газетярську працю Ю. Шевельова – *К. Коротич*; про релігійну публіцистику Є. Сверстюка – *Г. Кушнір*; про публіцистичну критику Г. Газданова – *Н. Євстаф’єва*; здобутки проф. І. Михайлина в дослідженні історії української журналістики окреслив *М. Балаклицький*; *Г. Савчук* визначив теоретичні аспекти використання в царині літературознавства й медіазнавства категорії “інтермедіальність”.

Дві підсекції “Мова. Освіта. Наука” і “Текст. Слово. Фразеологізм” працювали в секції “Мовознавчі студії на філологічному факультеті (історія та сучасність)”. Ішлося про акустичне сприйняття в давньогрецькій мовній картині світу (*Є. Чекарева*); спостереження щодо східноукраїнських лірницько-кобзарських соціолектів (*Є. Редько*); перспективи й принципи укладання “Словника сільськогосподарських найменувань Центральної Слобожанщини (Харківщини)” (*Р. Сердега*); про перцептивно-логічну еволюцію синтаксичного узгодження однорідних членів в історії російської граматики (*С. Попов*); філософсько-естетичне прочитання шевченкових текстів (*М. Філон*); вивчення фразеологічного багатства публіцистики (*Р. Трифонов, Ю. Любавська*); епітетику календарно-обрядової поезії (*О. Чорна*); риторичні фігури в романі “Вершники” Ю. Яновського (*К. Угненко*).

5 жовтня докторантка Інституту східноєвропейських студій Карлового університету (Прага, Чехія) *Г. Бабак* прочитала лекцію “Деавтоматизація українського літературознавства в 1920-х роках: до проблеми рецепції російського формалізму”. Учасники конференції відвідали виставку “Книга на лаві підсудних”, розгорнуту в Літературному музеї.

Отримано 10 грудня 2018 р.

*Тетяна Матвеева
м. Харків*

ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ В ЕКСПОНАТАХ XVI НАЦІОНАЛЬНОЇ ФІЛАТЕЛІСТИЧНОЇ ВИСТАВКИ “УКРФІЛЕКСПО 2018”

У Києві в листопаді 2018 р. відбувся філателістичний вернісаж, присвячений 100-річчю випуску перших поштових марок України як одного з атрибутів державності. Виставлялося 127 експонатів у 13 конкурсних класах. Література і мистецтво України фігурували в таких класах: 3.3. Тематична і мотивна філателія; 3.5. Картмаксимуми; 3.8. Одностендовий експонат; 3.9. Філателістична література; 3.10. Відкритий клас.

Найповніше (5 стендів, 80 аркушів А4) українська література була репрезентована в експонаті Олександра Яременка “Сторінки історії українського письменства”. Цей експонат брав участь у понад двадцяти національних і міжнародних вернісажах та відзначений позолоченими, великими срібними та срібними медалями. У ньому відображено історію українського письменства від найдавніших часів до сьогодення. Окрасою зібрання є конверти листів: М. Рильського (1957), Ю. Дольд-Михайлика (1958), М. Вінграновського (1978), М. Бажана (1983), І. Драча (1984), а також шанувальниці з Ніжина до О. Кобилянської (1912). У 1985 р. експонат був виставлений у Спілці письменників України.

Голова спілки П. Загребельний у листі до О. Яременка написав: “Шановний Олександрє Григоровичу! Я не тільки оглянув Вашу виставку, але й захоплююся Вашою талановитістю, високим Вашим мистецтвом і Вашим благородством! Ви робите велику патріотичну справу, спасибі Вам за це і уклін доземний!” (оригінал листа також експонувався).

Найбільше експонатів було присвячено Т. Шевченку. Цікаву й пізнавальну інформацію можна було знайти, переглядаючи доробок киянина Ю. Тима “Вплив світової культурної спадщини на життя і творчість Тараса Шевченка”. Авторів вдалося звернути увагу на неточності, які закралися на поштові марки шевченкіани, випущені до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. Так, на купоні марки №982 2009 р. “Селянська родина” зображено автопортрет поета (фрагмент картини “Байгуші”) і рік 1853-й. Насправді цей автопортрет датовано 1855 – 1856 рр. На марці №1100 2011 р. вказана назва картини “Казашка Катя”. Справжня назва – “Молитва за померлими”. На конверті СРСР 1987 р. зображено портрет чоловіка і підпис українською й російською мовами: “Український і російський письменник Є. П. Гребінка”. Відомо, що Шевченко намалював 1837 р. акварельний портрет Гребінки. Але порівняння портретів Гребінки, виконаних у той період іншими художниками, дає підставу вважати, що це портрет невідомого. Однак, на нашу думку, цей експонат недооцінило журі – його відзначили лише посрібленою медаллю.

На одностендовому експонаті Ю. Тими “З іменем Кобзаря” присутні філателістичні матеріали про шевченківські найменування в Україні, Казахстані, Узбекистані та в багатьох інших країнах світу. Це назви населених пунктів, районів, вулиць, установ, судна. Окрасою експоната є конверт листа від В. Кубійовича – голови Наукового товариства ім. Т. Шевченка – до У. Самчука. Експонат отримав срібну медаль. Образ Т. Шевченка на картмаксимумах побачили відвідувачі на одностендовому експонаті Т. Собецької з Івано-Франківщини.

У літературному класі експонувався цикл публікацій філателіста з понад сімдесятип'ятирічним стажем акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Л. Пирога, автора фундаментальної праці “Тарас Шевченко у світі філателії” (Київ, 2014. – 301 с.) та 170 статей із філателістичної україніки, частина з яких увійшла до експоната “Збірник статей філателістичної тематики з періодичних видань” (відзначено срібною медаллю). Це, зокрема, такі статті: Жертви російсько-більшовицьких репресій в Україні очима філателіста // Світогляд. – 2016. – № 3; Т. Шевченко у Київській археографічній комісії очима філателіста // Пам'ятки України. – 2014. – № 1; Шевченкознавство у дзеркалі філателії // Шевченківський краєзнавчий альманах. – Київ, 2015 – 2016.

Експонат “Життя та слава Тараса Шевченка” був створений О. Яременком у 1988 р. і презентувався на 13 національних та 10 міжнародних вернісажах. На 80 аркушах автор докладно ілюструє життєвий і творчий шлях поета й художника. Заслужено цей експонат отримав “велику срібну” медаль вернісажу.

Філателіст із Тернопільщини, заслужений учитель України В. Шкільний дебютував одностендівкою “Тарас Шевченко і музика”. В експонаті проілюстровані музичні вподобання поета – від народної пісні до опери. Окрасою цього експоната є німецька поштова картка, надіслана з Берліна

Поштовий блок “Перші українські поштові марки доби визвольних змагань 1917 – 1921 рр.” (2018)

1904 р., на якій зображена сцена з опери “Пророк” і портрет Д. Мейєрбера. У повісті “Художник” Шевченко із захопленням пише про цю оперу. У повісті “Музикант” поет згадує оперу французького композитора Д. Обера “Фенелла”, якого пошта Франції відзначила спеціальним конвертом у 1971 р. В. Шкільного журі нагородило бронзовою медаллю.

Видатні діячі, побут і архітектура України відображені в експонатах киян А. Захарчука “Картмаксимуми України”, О. Сухінського “Культурна спадщина українського народу” й тернополянина В. Матвеева “Україна на картмаксимумах”.

“Сторінки історії боротьби України за Незалежність проти Московського поневолення та більшовицької окупації” були відтворені в одностеновому експонаті киянина О. Яременка. Марки, конверти, спеціальні погашення ілюстрували положення, що нинішня Україна є правонаступницею держави Київської Русі – України, Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Карпатської України та Української держави, проголошеної 30 червня 1941 р. С. Бандерою. Експонат О. Яременка “Кроки до Незалежності: від Б. Хмельницького до І. Мазепи” вже фігурував на міжнародній виставці “Одесафілексп – 2016” та XV національній “Укрфілексп – 2017” в Ужгороді. Титульну сторінку експоната прикрашає французька марка Вольтера (1949) та цитата з його твору “Історія Карла XII” 1731 р.: “Україна завжди прагнула бути вільною”. В експонаті поштовими марками та спеціальними погашеннями репрезентовані історики й письменники, які в своїх дослідженнях і художніх творах розглядали постать І. Мазепи. Експонат журі оцінило срібною медаллю.

Доробок тернопільчанина Ю. Ковалькова “Нобелівська премія миру” містить розділ “Український аспект Нобелівської премії миру”, у якому є поштовий конверт (ПК) з Комітету сприяння Нобелівському руху в Україні при Києво-Могилянській академії та з Університету економіки і права ім. Альфреда Нобеля м. Дніпра, де створена експозиція “Планета Альфреда Нобеля”. За ініціативою американських політиків Д. Маккейна та Х. Клінтон “за завоювання підтримки народу, відстоювання демократичних свобод і громадянських прав” на Нобелівську премію були висунуті президенти України В. Ющенко та Грузії М. Саакашвілі (марка України 2005 р. “Помаранчева революція” та поштовий блок Грузії “Революція троянд”). У 2018 р. Лех Валенса та Верховна Рада України подали кандидатуру О. Сенцова на цю премію (ПК України “День прав людини”). Експонат відзначено срібною медаллю.

У рамках вернісажу відбулися заходи з популяризації філателії: дитячі екскурсійно-розважальні програми; презентація видань про колекціонування та відповідні лекції, зокрема “Літературна історія України в образах великих гуманітаріїв” канд. істор. наук В. Гріза. Начальник Управління філателістичної продукції ПАТ “Укрпошта” Н. Мухіна зазначила, що ця виставка “ввійде в історію сучасної української філателії як така, що започаткувала новий формат проведення таких заходів. <...> Це організація дитячої зони, лекторію, філіалу музею пошти. Це було по-новому, це було по-європейськи” (Поштовий вісник.– 2018.– № 20).

Отримано 12 грудня 2018 р.

*М. С.
м. Київ*